

Hørings svar vedrørende omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til høring på forslag til lov om omdanning av Opplysningsvesenets fond (OVF) til aksjeselskap, sendt av Barne- og familiedepartementet 8. desember 2023. Nedenfor er våre innspill til forslaget.

Dette høringsinnspillet dreier seg kun om forvaltningen av statens skog- og utmarkseiendommer i OVF.

Innledning

Staten eier, etter utskillelse og overføring av eiendom til Den norske kirke, omtrent 900.000 dekar skog og utmark gjennom dagens OVF. Disse eiendommene er av varierende størrelse, og ligger geografisk spredt i landet.

Retten til å jakte og fiske er en grunneierrett, hvor grunneier selv bestemmer tilgang og prisnivå. Dette er en rett som NJFF støtter opp om. Der staten er grunneier, kan regjeringen benytte eiendommene til å bygge opp under viktige friluftlivspolitiske mål, herunder allmennhetens tilgang til jakt og fiske. Videre kan mål om god og langsiktig forvaltning av skog-, natur- og utmarksressurser følges opp. Derfor er det viktig at også staten er grunneier av skog og utmark.

NJFFs forslag angående skog- og utmarkseiendommene i OVF

I forbindelse med omdanningen av OVF til aksjeselskap, foreslår NJFF at skog- og utmarkseiendommene som i dag ligger i OVF i sin helhet overføres til Statskog SF. Disse eiendommene vil da ikke innlemmes i det nye aksjeselskapet.

Statskog SF eies i sin helhet av staten ved Landbruks- og matdepartementet (LMD). Statskog SF har nedfelt i sitt samfunnsoppdrag at de skal «være en garantist for allmennhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsliv». Hos Statskog SF tilbys jakt og fiske til alle bosatt i Norge til rimelige priser, som en motvekt til en utvikling der jakt og fiske mange steder er blitt et knapphetsgode i et fritt marked. Gjennom å overføre disse skogs- og utmarksarealene til Statskog SF, kan allmennhetens tilgang til jakt og fiske ivaretas på en god og forutsigbar måte.

Det er i dag store andeler statsgrunn i Nordland og Troms, i Trøndelag og delvis i Øst-Norge, mens det er dårlig med statsgrunn i sør og i vest. Det betyr at garantien Statskog SF gir for allmenn tilgjengelighet til jakt og fiske, i praksis er ulikt fordelt i befolkningen. Selv om mange av utmarkseiendommene i OVF er små og mellomstore, er dette likevel verdifulle områder for jakt, fiske og friluftsliv. De fleste eiendommene ligger i nærheten av der folk bor, noe som gjør dem lett tilgjengelig for store befolkningsgrupper. Det er ikke tilfellet for det meste av øvrig statsgrunn.

En overføring til Statskog SF vil bidra til en helhetlig forvaltning av statens skog- og utmarksarealer, gi effektiviseringsgevinster i driften, optimalisere den kompetanse som Statskog SF besitter, og styrke muligheten til å videreutvikle en kunnskapsbasert forvaltning av utmarksressursene. Statskog SF har allerede i dag en unik posisjon som den ledende aktøren innen viltforvaltning i Norge, og med klare ambisjoner om å videreutvikle dette. Skog- og utmarkseiendommene i OVF vil supplere Statskog SFs portefølje på en god måte.

Kommentarer til høringsnotatet

Denne høringen handler konkret om forslag til omdanningslov for å gjøre dagens OVF om til et aksjeselskap. I høringsnotatet står det «Staten har ingen særskilt begrunnelse for eierskapet, og statens mål er høyest mulig avkastning over tid (...)»

På grunnlag av høringsnotatet fra BFD, er det ikke mulig å se

- hva staten ønsker med eierskapet, ut over avkastning
- om departementet har vurdert alternative selskapsformer/ forvaltningsformer, hva eventuelt en slik vurdering har gått ut på og hvordan elementer i så fall er vektet mot hverandre
- hvilke fordeler/ muligheter et aksjeselskap gir for forvaltningen av skog- og utmarkseiendommene som ikke andre selskapsformer gir
- om de eventuelle fordelene ved et aksjeselskap oppveier de fordelene som en forvaltning gjennom Statskog SF kan gi

Høringsnotatet sier heller ingenting om departementet ønsker å innlemme ambisjoner, hensikt eller sektorpolitiske mål i aksjeselskapet. Det er videre uvisst om de ser for seg at aksjeselskapet skal ligge i kategori 1 eller kategori 2. I og med at aksjeselskapet foreslås å ligge under Næringsdepartementet så antar vi at selskapet skal være et kategori 1-selskap, og at selskapet da er tenkt å driftes uten sektorpolitiske mål. NJFF mener at regjeringen ved en slik løsning, gir fra seg muligheten til å videreutvikle viktige friluftlivspolitiske målsettinger dersom skog- og utmarkseiendommene legges til aksjeselskapet.

I høringsnotatet står det at «Det fremtidige selskapet kan vurdere å selge eiendom som ikke kan benyttes til eiendomsutvikling eller andre kommersielle formål.» NJFF leser det som at aksjeselskapet selv kan redusere statens eierskap til viktige skog- og utmarkseiendommer i fremtiden når de finner det hensiktsmessig, spesielt dersom selskapet legges til kategori 1. For statsforetakene er det derimot lovfestet at saker som antas å være av vesentlig betydning for foretakets formål, skal forelegges eierdepartementet før styret treffer vedtak i saken. Vi må anta at et eventuelt nedsalg av skog- og utmark i Statskog SF går innunder denne bestemmelsen. Vi sikrer altså i langt større grad at disse eiendommene forblir på fellesskapets hender gjennom et statsforetak enn gjennom et aksjeselskap, og at eventuell avhending av eiendom da vil forelegges politisk ledelse og dermed gis politisk innflytelse.

NJFF mener det er oppsiktsvekkende at departementet ikke inviterer til en høring om hva slags selskapsform som ville egnet seg knyttet opp til spesifikke målsettinger med eierskapet. Det er likeens en svakhet at departementet ikke gir retninger for hva staten/ regjeringen ønsker å oppnå med selskapet.

NJFF savner altså en redegjørelse fra departementet om hvilke mål, ambisjoner og retninger – inkludert eventuelle sektorpolitiske mål – regjeringen ønsker gjennom forvaltningen av de aktuelle skog- og utmarkseiendommene.

NJFF høringssvar OVF

Det økonomiske resultatet fra skog- og utmarksforvaltningen i dagens OVF har vært beskjedent, særlig sett opp mot de øvrige verdiene i fondet. Vi mener derfor at overføring av disse eiendommene til Statskog SF ikke vil svekke oppbyggingen av det fremtidige kirkebevaringsfondet i nevneverdig grad, og i alle fall ikke sett opp mot (de immaterielle) verdiene en slik overføring kan gi.

Konklusjon

Ut fra v r redegjørelse over, mener NJFF at skog- og utmarkseiendommene i OVF må overføres til Statskog SF f r eller samtidig med at OVF omdannes til aksjeselskap.

Vi takker for muligheten til å komme med våre innspill, og ønsker lykke til med det videre arbeidet.

Med hilsen

Eldar Berli

Generalsekretær
Norges Jeger- og Fiskerforbund

Hvalstad, 20. januar 2024